

GŁOS RADOMSKI

Dziennik społeczny, polityczny i literacki poświęcony głównie sprawom Ziemi Radomskiej.

Prenumerata w Radomiu wynosi:
 Miesięcznie . . . . . 7 k. — h.
 Z odnośnieniem do domu . 8 k. — h.
Na prowincji z przesyłką pocztową:
 Miesięcznie . . . . . 8 k. — h.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska № 46, dom Hempla.
 Redakcja otwarta od 11 do 12 i od 4 do 5 po poł. Administracja od 9 do 1 i od 3 do 6 po poł.

Rękopisów niezastreżonych Redakcja nie zwraca.

Numer pojedynczy 40 halerczy.

Głos Radomski nabywać i prenumerować można we wszystkich Księgarniach, w Sklepie spożywczym p. Władysławy Adamskiej, Lubelska № 72; w Składach Win i Towarów Kolonialnych: M. Paschalskiego, ulica Warszawska; Grajnera, ulica Skaryszewska № 16.

Cena ogłoszeń:
 za wiersz petlitowy:
 Przed tekstem . . . . . k. 2 h. 60
 W tekście . . . . . k. 2 h. 50
 „ „ nekrologi i . . . . . k. 1 h. 50
 Po tekście na III str. . . . . k. 2 h. —
 Na IV str. . . . . k. 1 h. —
 Drobne za wyraz . . . . . k. — h. 30

CEGIELNIA NA ZAMŁYNIU

rozpoczęła sprzedaż cegły.

2 713-3

Restauracja Hotelu Rzymskiego

wydaje obiady à prix fixe: z 4-ch dań po koron 20.

Koncerty znanego tercetu: I. Karbowski, A. Kubicki i Lewandowski.

Polska Loteria Klasowa na Inwalidów Wojennych

Cena 1/1 losu Mk. 28, 1/2 losu Mk. 14,
 1/4 losu Mk. 7, 1/8 losu Mk. 3.50.

WYGRANE w I KLASIE:

1 wygrana . . . . . Mk. 30.000	10 wygrana . . . . . po Mk. 1.000
1 " " " " " 15.000	20 " " " " " 400
1 " " " " " 10.000	44 " " " " " 200
2 " " " " " po 5.000	36 " " " " " 100
5 " " " " " 2.000	1480 " " " " " 70

Clągnięcie I klasy 10 i 12 Lipca.
 Przedstawiciel dla Radomia i Kielc
Leonard Krukowski
 Radom, Świeża 11.

miast stworzyć nowego. Społeczeństwo rosyjskie nie przeszło tej drogi, jaką trzeba odbyć, aby z niewolnika stać się obywatelem. Społeczeństwo to, zbyt długo uciskane despotycznym jarzmem rządów carskich, nie miało możności wychowania się ani przez swe tradycje, ani przez stopniowy rozwój na świadome swych swobód, praw i obowiązków. Przeskok był zbyt wielki, brakło klas głęboko przenikniętych ideą narodową i świadomością swej odpowiedzialnej roli w społeczeństwie, stojącym wobec nowych zagadnień twórczych. Były natomiast szerokie masy, dla których pojęcie wolności identyfikowało się z pojęciem samowoli i bezkarności. Każdy pragnął wyciągnąć maximum korzyści, stawiając cele egoistyczne jednostek lub klas, jako jedyny sprawdzian swych czynów. W tych warunkach, przy odpowiedniej akcji czynników zewnętrznych i destrukcyjnych wewnętrznych żywiołów, gmach państwowości rosyjskiej musiał runąć.

Społeczeństwo polskie dzięki innemu splotowi wypadków, swej tradycji historycznej oraz większej kulturze, wzorowanej na zachodzie oparło się temu prądowi destrukcyjnemu, zagrażającemu nam od wschodu i przystąpiło do realnej pracy państwowotwórczej. Jednakże dają się zauważyć w nas pewne różnice. Najwięcej zrozumienia roli państwa i najwięcej dowodów dojrzałości składa dawny zabór pruski.

Nie należy się temu dziwić. Niemcy pomimo całego swojego militarizmu, pomimo swej bezwzględności, perfidji i antypolskiej polityki, były pod względem struktury społecznej państwem europejskim, posiadały rozwinięte u siebie te organa i warstwy, jakie każdy naród o pewnej kulturze społecznej mieć musi, aby istnieć i rozwijać się. Fakt, że

te Niemcy toczyły otwartą walkę na każdym polu i w każdej dziedzinie z polskością, że całą swoją organizację państwową i społeczną skierowały przeciw nam, zmusiło tamtejsze społeczeństwo polskie do tem większej zwartości i do przystosowania się do organizacji niemieckiej, aby tem mocniej jej się przeciwstawić.

To też najbardziej zbliżonym do społeczeństw zachodu, pod względem swej budowy wewnętrznej, jest były zabór niemiecki. Najgłębiej też i najszerzej tam jest ugruntowane uświadczenie narodowe, przenikające wszystkie warstwy, jednak pilne u robotnika i chłopca, jak u inteligenta, mieszczanina i obywatela ziemskiego. Tem należy wytłomaczyć ową siłę moralną i materialną, jaką dziś reprezentuje Polznańskie, tem należy objaśnić tę odporność na wszelką antypaństwową i autinardową akcję, którą pragnęłyby pewne żywioły i tam przeszczerpić. Świadomość równych praw, ale zarazem i równych obowiązków, głęboko wżarła się w duszę i umysł poznańczyków i ona to jest regulatorem ich stosunku do całego szeregu zagadnień natury politycznej i społecznej.

Pod tym względem w dawnym Królestwie jest znacznie gorzej. Nie nasza w tem wina. Złożyły się na to warunki w jakich rozwijaliśmy się, wpłynęło przymusowe obcowanie w jednym organizmie państwowym z Rosjanami. Nasza struktura społeczna nie jest tak zwarta, uświadczenie nie zdołało sięgnąć tak głęboko i objąć tak szerokie warstwy, jak na kresach zachodnich Rzeczypospolitej. Dlatego też tarcia u nas są większe, dlatego często interes jednostkowy, koteryjny, lub partyjny bierze pierwszeństwo nad interesem całego narodu. Ów mo-

2076-2

MYDŁO TOALETOWE, PUDER, ELIXIR DO ZĘBÓW, PASTA DO ZĘBÓW oryginalne Paryskie świeżo nadeszły do

SKŁADU APTECZNEGO 2643-3

F. CIESZKOWSKIEGO w Radomiu.

Wolność a samowola

Obecnie przeżywany okres w dziejach ludzkości, to okres reform daleko sięgających w głąb dotychczasowego ustroju społeczeństw, okres wysuwania się naszych wartości i pojęć, które zajmują miejsce ustępujących starych nawyknień, zwyczajów i praw. Reformy te tym większe mają znaczenie dla tych społeczeństw, które w ogólnym rozwoju do tej pory postępowaly w tyle ze względów natury zarówno społecznej, jak i politycznej.

Społeczeństwa zachodnio-europejskie i amerykańskie, przodujące pod każdym względem i wskazujące nowe drogi, takich przełomów nie przeżywają obecnie. Prawda że i tam nie zasklepiają się, i tam praca wre

w kierunku udoskonalenia obecnych stosunków i złagodzenia rozmaitych przeciwieństw klasowych i warstwowych, ale wszystko to wypływa z ciągłej, jednolitej i nieprzerwanej pracy całych dziesiątków lat ostatniego stulecia wiążąc się w jedną harmonijną całość, w łańcuch ewolucyjnych wysiłków szeregu pokoleń. W ten sposób można tylko uniknąć wstrząśnięć szkodliwych, wytrącających z równowagi społecznej na całe szeregi lat, wstrząśnięć, które niekiedy nie tylko nie bywają ruchem naprzód ku ogólnemu podniesieniu kultury i dobrobytu, ale często są krokiem wstecz niszcząc dotychczasowy dorobek całego szeregu pokoleń, a nic nowego twórczego wzamian nie wnosząc.

Klasycznym tego przykładem jest Rosja obecna, która zburzywszy dawny porządek nie potrafiła nato-

